NAM THỨ MƯỜI BA. — SỐ THỨ 2539 — NGÀY THỨ SÁU 4 SEPTEMBRE 19..

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPÔT LÉGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°4164

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC TÂN VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptés à raison de 3 lignes au centimètre de [illegible] sur 0m065 de large
Une seule insertion ..... 0 80 le cm
Par insertion suivante ..... 0 14 le cm
Réclames dans le corps du journal ..... 2 la ligne
Annonces judiciaires et légales ..... 1 50 le cm
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một cách giúp đỡ cho nhà nông

Nước Nam ta xưa kia, tính người còn chất phác, làm ăn còn vụng-về, không nói nghề khác, hãy nói ngay đến nghề nông ta một nghề căn-bản của người mình, mà cũng rất là mỏ-mảng cầu-thả, cách làm vẫn giữ theo lối cổ đỗ dùng vẫn giữ theo lối cổ, an thường thủ cựu, qua loa cho xong chuyện thì thôi, cách bao nhiêu năm cũng chẳng từng thay đổi được một chút, lại đến những cách phòng thủy hạn, trừ hoàng-trùng chẳng ai chịu lưu tâm suy nghĩ sinh ra phép hay cách mới, để hưng lợi trừ hại cho nghề nông, chỉ dành là dành bạc vớ giới trăm sự toàn trông vào may rủi. Bắt cứ thì rộng không phải là không đủ nuôi người lính người cũng sống, không phải là không đủ lấy lợi dãi, mà ta-n, nuyên vẫn không được phong-dụ, nhiều dân vẫn phải ăn nhiều từng tuần người có năm tư xuất nước. Phép Bảo hộ ở nước Nam, biết bao nông ta nghề gỗ, nghề vẫn thường sắn sóc đến lúa, xây cống xe cứ để thảo nước vào ruộng, lập ra trường canh nông, để dạy phép chăn nuôi, dạy cấy, đến cả phép chọn giống phép trừ sâu, và đồ phân do bên xứ, cũng đều gia công nghiên-cứu mà truyền ba ra dẫn dẫn. Nghề làm ruộng của ta bây giờ vì vơi hai ba mươi năm về trước, tưởng chắc là hiện hơn và tinh hơn, thế mà xem ra, nông dân ta cũng vẫn phần nhiều nghèo khổ tùng thiếu, cả năm làm ăn khó nhọc, chân lấm tay bùn, dầu mưa dãi nắng, mà cũng chỉ vật mũi dụt miệng, tay làm vừa đỏ hàm nhai, còn làm gì có của ăn của để, mong có đồng tiền dồi-dào để lo tính công kia việc nọ làm cho nghề-nghiệp của mình một ngày một phát đạt thêm lên. Cái tinh-cảnh của phần nhiều nông-dân ta không có tư bản, các nhà ngôn luận cũng đã xét kỹ mà bày tỏ trên các báo-chương, thật cũng đáng thương và đáng tiếc vậy.

Bây giờ muốn giúp-đỡ cho nông-dân ta có sẵn đồng tiền để lo khoáng-trương nông nghiệp, trên phải trông vào thế-lực chánh-phủ lập ra nông-nghiệp ngân hàng, đó là một cái ý tứ rất tốt, qui-thức rất hay, lại là một việc rất cần thiết cho nông-dân ta bây giờ. Nhưng đó là một công-cuộc rất to, phải xếp đặt đến mấy năm mới thành được, mà việc giúp đỡ cho nông dân ta bây giờ, sớm ngày nào thì lợi ngày ấy. Vậy trước khi chưa có nông-nghiệp ngân-hàng, muốn giúp đỡ cho nông dân ta, tưởng nên mỗi tỉnh lập ra một hội khuyến-nông, là việc giản-tiện mà sắp đặt mau thành hơn cả.

Vậy xin kể qua cái cách-thức và cái kết quả của hội ấy ở tỉnh Quảng-bình xứ Trung kỳ lập ra từ năm 1920. Hội ấy nguyên tự tòa Công-sứ hiệp ý với quan tỉnh mà sáng lập ra, các điền chủ trong tỉnh hạt góp mỗi cổ-phần là hai đồng, số tiền cổ phần ấy đem gửi nhà băng Đông pháp ở Tourane để sinh lợi. Số tiền cổ-phần góp trong năm 1920 được 4000 đồng, đến năm nay (1925) cộng cả tiền vốn tiền lời được cả thảy là 5231 đồng. Những người có chân trong hội được phép vay tiền mà lại lấy để sắm ngưu canh điền khi, bay là khi gặp thiên tai, cơ-biến khánh kiệt, lại kiếm ra vốn làm ăn. Ấy nhờ có hội ấy mà tỉnh Quảng-bình năm nay, sau khi gió bão, trâu bò trôi giạt, nhà cửa ngập lụt, người trong hội được có chỗ vay nhẹ lãi để lấy tiền mua sắm hay là tiêu dùng trong buổi thóc cao gạo thém.

Còn ai lạ gì cái nông-nỗi từng tuyến của nhà nông ta trong mùa cày cấy, nhất là sau khi gặp thiên-tai) tư-bản không sẵn lấy gì mà chi tiêu; các nhà giàu mới thừa cơ bắt chẹt, dùng cái thế-lực đồng tiền để bóp nặn nhà nghèo, nào là vay lãi nặng, nào là đặt thóc non đợi hết cách ác-độc cho thỏa lòng tham lam, nhà nghèo thì cần có đồng vốn để lo việc làm ăn, bắt thế nào mà chẳng phải chịu, đến khi gặt được hạt thóc về nhà, cũng chỉ vừa đủ trang-trải công nợ, còn lấy gì mà tính đến sự khoang-trương. Xét ra cái qui-chế và cái công-hiệu của hội khuyến-nông đã kể ở trên kia, đã giúp đỡ nhà nghèo khỏi cơn túng rối, đề nên nhà giàu không cho đó cái thủ đoạn tham tàn, thật là hợp cái nghĩa xuất nhập tương trợ, bần phú tương tế, gây nên được cái nền kinh-tế quân-bình trong xã-hội. Vả ở một nước như nước mình, phần nhiều chỉ sống về nghề nông mà đất hoang còn nhiều, nghề nông còn vụng, thì cái cách trù tính để có sẵn tư-bản cho nhà nông, thật là một việc không nên hoãn. Mong rằng trên thì các quan thủ-hiến các tỉnh hết lòng tổ-chức, dưới thì các nhà điền-bộ vui lòng đóng góp, tiền vốn to thì tiền lãi cũng to, mà làm phúc cho nhà nghèo lại càng rộng. Nếu các quan thủ-hiến dùng cái quyền trên mà xướng, thì công việc hội khuyến nông xếp đặt cũng chẳng lấy gì làm khó, chỉ giảm bảy tháng một năm là có lẽ thành, mà chỉ giảm ba năm là có kết quả hay, chẳng khác gì việc đã kinh-nghiệm ở tỉnh Quảng-bình kia vậy.

H. T. B.

MỘT CON ĐƯỜNG XUYÊN SƠN TO NHẤT THẾ-GIỚI

Con đường xuyên sơn đào qua dãy núi Rove, nối hồ étang de Berre với Địa trung-hải sắp đến ngày thành-công. Ngày 1er Octobre này, sẽ dùng côi-min phá hai cái cửa ở hai đầu con đường mới đào ấy, thì nước ngoài bể sẽ chảy ở vào, tàu thuyền sẽ có thể đi từ Đại-trung-hải đến hồ étang de Berre mà đi thẳng mãi đến Arles rồi đến thượng-lưu sông Rhône. Đường xuyên sơn ấy thực là một con đường to nhất thế giới.

Đường ấy đào ngầm ở dưới một xã nhỏ gọi là Le Rove, nên gọi tên là đường ngầm Le Rove. Xã Le Rove ở ngay giữa quãng La Ner re, cách 19 kilomètres và dài 30 kilomètres, ngăn hồ étang de Berre với Địa trung-hải.

Việc đào con đường ngầm ấy, người ta đã nghĩ đến từ năm 1567 về đời Louis XII, nhưng đến năm 1830 ông Becquey là chánh giám-đốc Kiều-lộ mới xem-xét cẩn-thận, rồi sau lại bỏ không nói đến nữa, mãi đến năm 1879 mới nước mới lập một bản dự-án về việc đào đường ấy, đến ngày 24 Décembre 1923, thì có một bản luật ưng-chuẩn. Trong bản luật ấy định đào một con sông từ Arles đến Marseille dài 81 kilomètres sâu bằng mặt nước bể.

Trong bản địa đồ của kỹ-sư có ý lợi dụng các nơi sẵn có sẵn như hồ étang de Berre, con sông đào từ Martigues đến Port-de-Bouc, và con sông đào từ Port de Bouc đến Arles, vẫn của ông Marius đào ngày xưa để tải lương cho binh lính trong khi đợi quân Cimbres, và quân Teutons. Nhưng phải đào một đoạn ngầm dưới núi dài 7.216 mètres. Trước định đào rộng 18 mètres, sau lại tăng lên là 22 mètres, khiến cho tàu thuyền tải-lương 1.200 tấn có thể đi lại được. Chỗ đào ngầm trong núi cao 14m50. Số đất đào ở đường xuyên sơn Saint Gérard, dài 14.181 m. cộng một triệu mètres cubes. Số đất đào ở đường xuyên sơn Simplon, dài 19.800 mètres cộng đến 1.6 0.000 mètres cubes. Số đất đào ở đường xuyên sơn Rove nay, cộng những 2.300.000 mètres cubes.

Công việc bắt đầu từ năm 1911. Ngày 16 février 19.6 quy lắc bỗy giờ đương có việc chiến tranh, mà đường ngầm đã đào được suốt. Đến tháng Mai 1924, thì cái nóc đã xong. Đến nay cái vũng đào đã nước bể đã cũng đã gần xong. Đường rất thẳng. Khi con gió bắc thổi, đường ngầm không có khói, thì đứng đầu đường đã trông thấy đầu đường đằng kia. Công việc rất là khó-khăn, khi thì đất sụt, khi thì nước ngầm, mỗi giờ nước chảy đến 2.000 mètres cubes, lắm lúc các nhà kỹ-sư đã tưởng là phải bỏ dở không làm xong được. Phí-khoản là 216 triệu, trong số ấy phí-bỏ về đoạn xuyên qua núi mất 112 triệu. Công việc do M. Léon Chagnaud nguyên-lão nghị-viện, và M. Bezeolt kỹ-sư chủ-trương.

Ngoài việc đào sông từ Arles đến Marseille, lại còn phải sửa sang hồ Etang de Berre, làm một nơi cửa bể cho tàu thuyền có chỗ đậu. Hồ ấy rộng ra thấy 15.000 hectares thì 6.000 hectares sâu tới 8 đến 10 mètres thuyền tải lượng tới 3.000 đến 10.000 tấn có thể đỗ được. Hồ Etang de Berre mà sửa sang xong, thì của bể Marseille sẽ trở nên một cửa bể quan trọng nhất Âu-châu vậy.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 1er Septembre 1925

Tại hội Vạn quốc

Phái-bộ nước Pháp tại hội Vạn quốc có MM. Painlevé, Briand, Paul Boncour, Loucheur, De Jouvenel, Pams (thay cho M. Maurice Sarraut đi đau), Montigny, Marchet, Plichon, Nogaro, Jouhaux, Cassin, là danh-dự hội-trưởng hội Liên hiệp các phi binh và cựu-binh.

Ngày mai hội-đồng quản-trị hội Vạn quốc sẽ xét cái vấn-đề Mossoul.

Hội Liên hiệp đoàn thể giới

Ngày hôm nay, hội Liên-hiệp điện-báo thế giới sẽ họp kỳ thứ nhất.

Cái nạn đình công ở Âu-Mỹ

Việc hãy-thả đình-công lan cả khắp nước Anh và đã đến cả các tỉnh bể Southampton, và Hull.

Ở Philadelphie có tin đến nói rằng hôm nửa đêm hôm nay 828 cái mỏ than anthracite bãi công không làm việc, 15.000 thợ mỏ không có việc làm.

Việc nước Nhật-bản

Đảng lao động đến tháng 0 tobre này, thì lập xong.

Hai chiếc tàu bay Nga đi Tokio tới Taikyu (Cao ly) chiều ngày hôm qua.

S. E. Ohota, đại-sứ mới nước Nhật ở Thổ nhĩ-kỳ ngày 17 septembre sẽ đáp tàu Hakonemary ở Kobe đi Thổ nhĩ-kỳ.

Việc nước Hoa-kỳ

Quan Coolidge sẽ tán trợ cho nghề tàu bay dùng về việc buôn bán. Ông không ưng trợ-cấp cho hội liên-hiệp thương-gia.

Người Hoa-kỳ sẽ ngăn trở không cho bọn lao động ở Mexique vào làm ăn ở Hoa-kỳ. (*Indopacifi*)

Anh với Nga

Ngày hôm nay mấy một phái-bộ của đảng lao động ở nghị-viện sẽ đi Moscou Phái bộ ở đây sau tuần lễ để xem xét về cuộc tương-tri của hai nước Anh và Nga.

Chiến-sự ở Maroc

Abd-el-Krim sẽ tự cầm-quyền Rif, lãnh danh quân Pháp.

Báo *Journal* nhận được tin ở Algérie rằng ngày hôm qua ở đây một tốp đông binh, do M. Primo de Rivera chủ tọa, có thầy quân nguyên-soái Hailer đến dự nghị. Hội đồng đồng thanh ưng-chuẩn cái chương trình chiến tranh nay mai sẽ thi-hành. Ông Primo de Rivera khen ngợi công việc của quân tình Pháp và tỏ ý tin cậy về cuộc chiến thắng sau này.

Báo *Journal* lại được tin ở Madrid rằng buổi chiều ngày 31 août hải-thuyền và phi cơ của Pháp và Tây ban-nha phóng pháo vào vùng Alhucemas. (*Havas*)

VẤN UYÊN

Tự thán

(Lối thơ chiết hạ)

Tuy chẳng ra chi cũng gọi là.....
Cũng phường râu tóc cũng con nhà...
Gặp thơ gặp vận may ra cũng...
Nhầm lối nhầm đường mới hóa ra...
Ngồi ngẫm cuộc đời nào có mấy...
Xem ai tài mất ai là chẳng.....
Ta chẳng bằng ai có nhẽ ta.....

Ngoạn nguyệt cảm hoài

(Lối liên-hoàn)

Đêm thu vắng-vặc bóng giăng trong,
Muốn đậm thương thu cảnh nẻo nàng.
Thơ thẩn năm canh vừng ngọc thỏ,
Bồn chồn chín khúc trận kim phong.
Vui cùng giăng gió nào người đó,
Nghỉ đến giang-sơn lại khổ lòng.
Hỏi bạn kim lan ai đó tá,
Hôm rầu đêm ấy có vui không?
Hôm rầm đêm ấy có vui không?
Mà khách bi tàu rụng rối lòng.
Dạ sắt như tro cùng tuế-nguyệt,
Lòng vàng còn vướng với non sông.
Mơ-màng giấc điệp tình lai-láng,
Hiu hắt hơi may tiết lạnh lùng.
Non-nước xa khơi người mỗi ngả,
Cùng ai mà kể nỗi sầu đong.

Cùng ai mà kể nỗi sầu đong,
Bởi rối lòng vàng gỡ chẳng xong.
Thẳng cuộc lòng vàng tơ tưởng đợi,
Xong ăng mắt nỉ ứng ngẩn ngơ lòng.
Vẫn mong bể quế trèo cung nguyệt,
Nào tưởng chen chân đám bụi hồng.
Biết ngõ cùng ai tâm sự ấy,
Một mình trước ánh ngọn đèn rong.

Một mình trước ánh ngọn đèn rong,
Viện sách xa nghe trống điểm thông.
Đối ngọn đèn tỏ lòng những xót,
Nghe đàn quế gẩy dạ càng mong.
Non sông nặng bụng nghĩ hàng trăm mối
Vương vít tơ-vương biết mấy vòng.
Ước mỏi non sông người viễn biệt,
Cảnh buồn đêm ấy có buồn chung?

Hành thiện, Đặng-xuân-Quỳnh.

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Xin ông làm ơn giải-đáp cho tôi về sự sau này:

Tôi có mua của ông H. một thửa ruộng giá là 300 đồng, khi lập tờ bán thì ông H. ưng bán cho tôi, trong văn tự có nói được quyền chuộc lại. Đã hơn bảy năm rồi, nay tôi bảo ông H. chuộc lại số ruộng ấy thì ông ta cứ lẫn lần không chuộc. Vậy tôi làm thế nào mà lấy lại số tiền? tôi có phép đem bán số ruộng ấy đi không và là tờ bán ruộng không có nói hạn là mấy năm thì phải chuộc, vậy trong luật có cho bán vĩnh là lâu quá không?

LỜI ĐÁP. Vì trong văn tự không hạn bao nhiêu năm ruộng ấy phải chuộc thì ai trong *ba mươi* năm người bán độ còn có phép chuộc được.

Luật ta về việc cầm-cố có lệ tiêu-diệt thời hạn là 30 năm. nghĩa là người bán độ để quá 30 năm không chuộc thì người mua độ được coi như là của mình.

Ruộng hay đất người ta bán độ cho mình là gửi để làm tin chứ chưa phải là ký-vật, vậy chưa đến hạn không thể đem ruộng đất của người ta cầm cho mình mà bán đi được.

Ph. b.-L.

Luyện tập quốc-văn

Chí kiên-nhẫn

Người ta ở đời, dù sĩ, nông, công, thương cũng đều phải có chí kiên-nhẫn. Nếu không có tính kiên-nhẫn thì làm việc gì cũng không nên! Kẻ nông-phu kia không biết kiên nhẫn, trông thấy gió nắng giới mưa cũng ngã lòng, không bao giờ trở nên một người điền chủ được! Bác thợ chàm nản lười biếng không siêng-năng các công việc làm, nhìn thấy cái khó mà thay lòng, trông thấy hàng người ta làm kỹ mà sớn dạ, thì cũng không sao nên thân một anh thợ khéo! Đến như người lái buôn không gan góc thấy hàng ế mà ngã lòng, lấy việc thông thương nơi xa làm ngại bước! đã có buôn bán nữa cũng không thể nào trở nên giàu có được!... Nếu kẻ nông-phu kiên-nhẫn, người lái buôn gan góc, bác làm thợ siêng-năng thì khó gì không trở nên: người điền chủ, kẻ hào-phú, bác thợ khéo mà làm cho dân giàu nước mạnh!...

Kia người học-trò không có chí kiên-nhẫn, bài vở biếng làm, sách vở biếng đọc! dù có tư tưởng làm ông nọ ông nọ, nhưng cũng không sao làm nên! Nếu anh ta biết chí kiên nhẫn là một tính hay đức tốt, mà đinh ninh lấy câu «có công mài sắt có ngày nên kim» thì chắc hẳn anh ta được «sở cầu như ý», không đến nỗi mà phải phá ngang lỡ lắt! Ký-giả thường mục-kích những người có chất thông minh học một biết mười, chỉ vì có công việc cần mình không lọt vào nữa cho cam, việc đáng làm ngày nay thường thường để trì hoãn. Bởi thế nước đến chân mới làm, thì công việc hoàn hảo sao được! Giá những người thông-minh đó đều có chí kiên nhẫn, thì làm gì bọn hạ không trở nên những người học rộng tài cao trong cõi Á-đông này!

Các cậu học-trò không kiên nhẫn! hà nên quản các cụ tiên-bối học hành lao khổ những thế nào!... có cụ thi đến chín mươi khoa mà vẫn trượt, có cụ tuổi cao, trên đầu đã thay mái tóc, mà hãy còn gọng gọng lều lều ra ra vai trong trường hải-chiến, cái chí kiên nhẫn của các cụ là thế đó!... hà phải như bọn thiếu-niên ta đời nay, vì trượt thì một bận mà đã phẫn chí xoay nghề! Nhưng nghề gì mà không kiên nhẫn cũng vứt đi. Công việc gì cũng vậy, không bền gan vững dạ, hỏ dễ đã nên công! Ngoài cái gương kiên nhẫn của các cụ, ta hà lại không tìm thấy cái gương trước mắt mà lan chỉ cho bọn thiếu niên sau ư?... Kia con chim tha rác làm tổ, gặp cơn dông-tố, gió lay mưa giật, biết bao sự khó khăn, mà nó vẫn không thay lòng đổi dạ phong-ba đề chóng thành tổ!... Vật nhỏ mọn như con kiến kia! đang vất vả tha hạt gạo về tổ nuôi thân! hết lên xuống chỗ mấp mô, lại lo trên đầu! Tuy thế mặc lòng, mà nó vẫn không đổi chí!... Con chim tha rác kiến, hà không vì lòng kiên nhẫn mà thành công!... Ta nay đủ hồng thì mà không ngã lòng, chịu khó dồi mài thì cũng có ngày đỗ... Ta phải lấy chuyện ông Thomas Edison trong tuổi ấy tuổi trẻ mà làm gương! lại nên nhớ câu «Đào giếng không đến mạch, dù giếng đào sâu cũng là bỏ» của thầy Mạnh, thì ngõ-hầu không thẹn với giới đất, không tải với non sông.

Ai cầu, Phùng-đức Đại.

Vấn-đề dạy quốc-ngữ ở các trường Sơ-đẳng

Noãn vì các bậc quản trong Lục-tỉnh sẽ tranh luận về việc đáng riêng mọ để dạy trong các lớp sơ-đẳng, quan Học-chính tổng-trưởng có gửi cho ông chủ-bút hiệp báo *Progrès Annamite* bức thư như sau này:

Ông chủ-nhiệm,

Trong số báo *Progrès Annamite* ngày 21 août 1925, nhân một bài của M. Trương-Duy, ông đã giải thích rõ rằng vì những lẽ gì mà Nam-nước bắt dạy bằng chữ quốc-ngữ ở ba lớp dưới các trường sơ-đẳng. Như vậy chẳng qua Nam-nước chỉ tuân-hành cái phương pháp của ông Albert Sarraut đã đề xướng ra từ trước đến giờ. Quan Toàn-quyền tra-dann mà tôi đã được giúp việc lâu năm có định trong hộ Luật học của ngài như sau này: «Lý ưng thì chữ dạy các môn học trong bực sơ đẳng phải là chữ Pháp» nhưng ngài vì đã lịch-duyệt lắm ở xứ này cho nên ngài mới không bắt thi-hành ngay cái điều lệ nói trên kia. Bởi vậy mà chương trình bực sơ-học in phụ ở trong hộ Luật học, là chương-trình vẫn làm mẫu-mực cho các trường bây giờ, có dự định việc dạy bằng tiếng Annam trong các lớp sơ-đẳng, nhưng vẫn để dành một phần cho chữ Pháp mà cái phần ấy chưa để rộng được cũng là vì nhiều lẽ như ông đã giải bày rất đích đáng trong bài bình-phẩm cái bài của M. Trương-Duy. Cũng có người đã đọc qua hộ Luật-

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

học nhưng tiếc thay số người đọc đến chương-trình trong quyển ấy lại rất ít.

Bởi vậy mà những lời dặn rất đích-đáng của ông Albert Sarraut ở trong bộ Luật-học trang 185 lắm khi thành ra lời kể công đầu. Ý của ngài là: *Lớp trung-đẳng*: Thầy học phải dùng toàn tiếng Pháp; vì kỳ thi lớp trung đẳng lên lớp cao đẳng phải thi bằng chữ Pháp thì bao nhiêu môn học-trò đã học, 4 thầy học phải ra công luyện tập cho nó có thể lấy hết được bằng tiếng Pháp được.

Sau nữa việc dạy các môn bằng chữ Pháp ở lớp trung-đẳng cũng dễ là phần nhiều các bài là học ôn lại ở ban lớp dưới cả. *Việc học ấy phải lấy chữ Pháp mà thế cho chữ bản-xứ.*

Xem như vậy thì thấy rõ là chỉ có ba lớp dưới mới học bằng chữ quốc-ngữ mà thôi.

Sự bỡ ngỡ quãng những thể-lệ khôn ngoan như thế, — mà phàm các nhà sư-phạm vận-hồi không ai không công nhận được, — đã khiến cho chính-phủ phải toẻo ra nghị-định ngày 18 septembre 1924 để nhắc lại các giáo-chức phải thi-hành các chương trình năm 1917 là chương-trình vẫn giữ nguyên trong nghị-định mới, cho được thích hợp với lẽ tự-nhiên.

Vì cái thời-hạn của trẻ-con An-nam đi học thì ngắn-ngủi lắm, cho nên chương-trình cũng phải theo cái thời-hạn ấy. Khéo làm trong ba phần thì được một phần học cho đến hết bực sơ-đẳng, còn phần nhiều chỉ học có ba năm hoặc hai năm mà có đứa chỉ học có một năm thôi. Phàm người biết lý ra ai dám quyết rằng một đứa trẻ con trong một cái thời-hạn ngắn ngủi như thế mà có thể học bằng một thứ tiếng ngoại quốc rất khó khăn rất khác lạ là cái tiếng mẹ đẻ nhưng Pháp không.

Mà cái tiếng ấy, như là ông đã viết trong bài báo, đứa trẻ, thường ở chung quanh mình lại không được nghe thấy ai nói đúng mực bao giờ mà có đến ông thầy cũng vậy. Thật bọng thì có ai là người dám quyết rằng nó học được không?

Vậy Nhà nước Langsa đối với mình và đối với dân-tộc An nam, có cái nhiệm-vụ là ở trong thể cứ dùng thứ sự bất luận các chương trình năm 1917 lâu nữa, vì sự bất luận ấy có thể khiến cho hàng vạn con trẻ xứ này phải ở trong vòng ngu dốt mà cái ngu dốt ấy tất hại đến việc mở mang kinh tế mà đến cả việc trị an nữa.

Bởi vậy mà những kẻ phản đối cái phương-pháp của ta dù ẩn nấp, dù ra mặt, không chịu cái cách như thế vì họ sợ rằng toàn dân từ rày được học-thức rạng rỡ hơn thì họ khó xui dục được.

Lắm người trong bọn phản đối ấy, chỉ muốn cho con trẻ An nam học lấy vài ba chục chữ lấy mà họ vẫn biết là đối với những trẻ ấy học như thế là vô nghĩa, nhưng lọ-là nếu là — chính là mục đích của ta — các tư tưởng Pháp chẳng truyền bá bằng tiếng bản-xứ được.

Và lại nghị-định ngày 18 septembre 1924 được quốc-dân hoan nghênh cả. Khắp trong năm xứ Đông-dương và nhất là ở Nam-kỳ, nhờ được quan Thống-đốc Cognacq đốc thúc một cách rất khôn khéo mà từ ngày cải cách năm 1924 đến nay số học-trò Annam ở các lớp dưới bậc sơ-đẳng thêu bao giờ thấy đông thế.

(Còn nữa).

Tin sau cùng

Việc người làm nhà bằng đình-công ở Pháp

Người làm nhà bằng đình-công đã sáu tuần lễ, nay lại không ưng các khoản của các chủ thuê, và quyết-nghị đình-công lâu nữa.

Tìm được mỏ thủy-ngân ở Java

Có tin rằng tìm được mỏ thủy-ngân ở miền gần Lodjokerto, cạnh con sông Batang Hari, tại bờ bể phía tây đảo Sumatra.

Chiến-sự ở Maroc

Tình trạng ở Maroc không thay đổi. Ở miền giữa có mấy họ đầu hàng

(Indopacifi)

Tin Nam-kỳ

Nước sông Donai lên

Hai ngày hôm nay vì nước sông Donai lên to, đường từ Biên-hòa đến thác Trian bị ngập ở khoảng chừng 12. Đường đất mất độ 150 mètres. Một vài nơi nước lên tới 1 m. 60.

Tàu cháy ở Saigon

Sáng hôm nay tàu tiền tuần *Aldebaran* tới Saigon. Tàu ấy vẫn đỗ ở Thái-bình-dương. Tàu đỗ ở Saigon ít lâu để chữa chạy vật vănh rồi sẽ về bản bến Pháp.

Tàu thiết-giáp tuần-dương *Jules Ferry* ngày 11 này sẽ tới Saigon, chữa chạy vật vănh xong rồi tàu sẽ về Pháp.

(Indopacifi)

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 30 độ
15 giờ 31 độ

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất một tạ	0 $ 80
nhì,	10 20
ba,	9 80
Thóc hạng nhất	5 40
Bắp ngô	5 30

Giá bạc Kể từ ngày 3 Septembre 1925, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 12 f. 50

Tàu tàu Tàu *Tonkin* đến ngày 7 septembre 1925 bỏi 10 giờ sẽ khởi-hành ở Hai phong đi thẳng sang Hong-kong.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút ngày 6 septembre.

Tàu *Chili* mang thư sang Pháp trừ những thư từ và các hộp có khai giá không kể, đến ngày 5 septembre hồi 14 giờ ở Hai phong sẽ chạy đi Tourane, Saigon và sang Pháp.

Các thư-từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe-lửa 6 giờ 20 sáng 5 septembre.

Tại nhà Đoan-điện chánh, tối hôm 4 septembre sẽ mở một *guichet* phụ từ 20 đến 21 giờ.

Tin đường sa. — Ở Trung-kỳ vì mấy hôm mưa dữ cho nên hai quãng đường phụ của đường thuộc địa số 8 là từ Linh-cam đến Ha tan và bến đò Ha-tan bị hư hỏng nhiều, xe cộ khó đi lại lắm.

Quan Công-sứ Hà-tĩnh lại điện rằng đường thuộc địa số 8 bị lún và đường số 1 cũng đường hàng linh nhập nhoáng nơi không thể đi lại được.

Tòa án cai-trị. — Hồi 8 giờ sáng hôm qua thì tòa 2 septembre Tòa án cai trị đã họp, có quan chánh án thứ nhất Favreau chủ tọa, các quan cai trị Dupuy, Thezeloup dự nghị và quan cai-trị de Galembert làm ủy-viên của chính phủ, quan cai-trị Le Strat làm lục sự. Tòa xét các việc sau này:

Việc chính phủ Bảo-hộ Bắc-kỳ kiện công ti vận tải ô-tô Đông pháp, tòa không chấp đơn.

Việc công-ty Le Fonsier de France et des colonies kiện chính-phủ Trung-kỳ và chính-phủ Đông-pháp tòa xét ra chính-phủ Trung-kỳ không can cớ gì, còn chính-phủ Đông-pháp thì phải hoàn lại cho MM Larrive Frères là đại biểu công-ty ấy một món tiền là 598 $ 79 và tiền lãi 8 % món tiền ấy kể từ ngày có đơn kiện trở đi.

Việc lăng Thành-lễ xin giảm thuế đinh, tòa giảm cho 12 đồng 81.

Việc viên đội Fontaire xin giảm thuế thân, tòa giảm cho 12 đồng.

Việc M. Bézard xin giảm thuế thân, tòa cho giảm 12 đồng.

Việc người Khách Vuong-Hing từ. Hợp-long xin giảm thuế môn-bài và thuế thân, tòa giảm cho 194 p. 50 về thuế môn-bài và 54 p. 50 về thuế thân.

Việc Bác sĩ Cartier xin giảm thuế môn-bài, tòa cho giảm 140 đồng.

Việc xin giảm thuế cho bọn linh trở-bị ở huyện Hải-hậu (Phủ Nghĩa) tòa giảm cho 40 đồng.

Việc MM. Trương-đức-Hữu, Ngô văn-Quí xin giảm thuế môn-bài, tòa không chấp đơn.

Việc người Khách Hoàng-Sinh xin giảm thuế môn bài, tòa giảm cho 24 đồng 36 xu.

Việc M. Ng-hữu-Cự, làm đốc điền ở Vĩnh-yên, xin giảm thuế thổ, tòa không chấp đơn.

Việc M. Quellier ở Tourane xin giảm thuế thân.

Việc các nhà buôn trong thành-phố Hanoi xin giảm thuế môn-bài;

Việc M. Nguyễn-v-Giang xin giảm thuế môn-bài;

Việc công ty thổ trạch, xin giảm thuế thổ trạch;

Việc người Khách Hồ Thông ở Tuyên-quang xin giảm thuế thuyền.

Việc M. Vernerini xin giảm thuế thân;

Việc người đàn bà Khách Ly Si tức San-va xin giảm thuế môn-bài;

Việc M. A-Chi chủ nhà máy Diêm Hanoi xin giảm thuế thân;

Việc M. Đỗ-đình-Thuật xin giảm thuế thổ;

Việc làng Hang-kinh (Kiến-an) xin giảm thuế thổ;

Việc M. Nguyễn bá-Luu ở Phú-thọ xin giảm thuế điền thổ;

Việc M. Belin kiện chánh phó Đông-pháp;

Việc M. Prackel kiện công-ty sở than Bắc-kỳ, vân vân.

Phiên tòa sau sẽ họp vào ngày thứ tư 16 septembre 1925 hồi 8 giờ sáng, tại tòa Tourane-thẩm.

Quốc-văn giáo khoa thư. — Quyển thứ hai của Hội-đồng tu thư của Học-chính soạn mà bản quán nói hôm qua nay đã in xong tại Viễn đông ấn quán (Imprimerie d'Extrême Orient).

Sách này là sách tập đọc của lớp dự-bị, có dạy vần và 90 bài học với 125 cái tranh vẽ. Giá bán có 6 xu một quyển, cấm không được bán hơn.

Quyển tập đọc thứ ba cho lớp sơ đẳng thì trong tháng này sẽ in xong.

Cải tiến thôn xã. — Làng Ly-cối và làng Lu-vân, thuộc tổng Lan-giới, p. à Yên-thế, nay họp lại làm một, gọi là làng Dương-cốt.

Làng Dương-lam và làng Trai-bằng, thuộc tổng Nhã nam, phủ Yên-thế, nay họp làm một, gọi là làng Dương-lâm.

Làng Na lang thuộc tổng Nhã-nam, p. à Yên-thế và trại Hoa-lam, thuộc tổng Lan-giới, phủ Yên-thế, nay họp lại làm một, gọi là làng Na-lương.

Làng Đá-gà và làng Ngao thượng thuộc tổng Hương-ký, phủ Yên-thế, nay họp lại làm một gọi là làng Hồng-ký.

Nhà gạch 3 tầng, số 4, phố Gia-long muốn bán.
Hỏi tại bản quán.

Cần dùng một người thầy giáo để dạy học ở trường tư thục của làng Hồng-viên, thuộc về huyện Tiên-du, tỉnh Bắc-ninh, lương mỗi tháng là 15 $ 00. Sau này dạy học-trò được chừng tốn tới thì sẽ tăng thêm lương. Ai xin dạy phải có bằng Certificat d'études Primaires và độ từ 20 tuổi giờ lên. Hỏi ngay tại số nhà 17, Rue des Cantonnais, Hanoi, đến 10 Septembre này là hết hạn.

BÁN ĐẤU GIÁ

Ngày chủ nhật 6 Septembre 1925 hồi 8 giờ sáng

Một lô hàng bị mới, là hàng bị đắm ở lâu Na-Môn. Trong số đây có các thứ hàng linh tinh, các thứ giấy trắng, đồ nhất-trình và các thứ giấy khác. Các đồ nói, các đồ hộp, v. v.

Hàn tiền ngay. Phải giả thêm phí tổn 10 %.

Ông hồ giả ấy viên
LEURY

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montéro
64, RUE PAUL-BERT, HANOI
MỚI BÀO THUỐC MỚI

Le Peptofer Jaille

Ngạch học chính — M. Phan-trọng-Trạm, cố bằng Thành chung, được bổ giáo học tập sự.

M. Trần-văn-Lang, cố bằng Thành chung và bằng Cao-đẳng tiểu học tây được bổ giáo học phụ biện, niên-bổng 450 đồng.

M. Hoàng-bội-Hoàn, cố bằng Thành-chung, được bổ giáo học phụ biện niên-bổng 450 đồng.

M. Ng-xuân-Mai, cố bằng Sơ-học Pháp-Việt, cựu học-sinh lớp sư phạm Hanoi, được bổ giáo-học tại-sai tập-sự.

MM. Hoàng-Vinh-Tổ, Trang-Diên, cố bằng Sơ học Pháp-Việt, cựu học-sinh lớp Sư-phạm Nam-định và M. Ng-đình-Bính, cố bằng Sơ học Pháp Việt, cựu học-sinh lớp Sư phạm Hanoi, đều được bổ làm phụ-biện, nguyệt bổng 22 $ 50.

M. Trịnh-huy-Bân, tổng-sư trường Hưng-công, tổng Cổ-viên, huyện Bình-lục (Hà nam) được từ chức.

PHÒNG KHÁM BỆNH

Ở phố hàng Bát cũ, số 38, Hanoi

Buổi sáng từ 11 giờ đến 12 giờ
Buổi chiều từ 5 giờ rưỡi đến 6 giờ rưỡi

CAO-BẠCH

Chúng tôi có nhận được bức thư của Quí Hạch... Ông Mai-đình-Tư chúng tôi mới... nhưng chúng tôi đăng lên mới nghiệp... của nhà in và của hàng sách số mới... nhà hàng Bông Hồng.

Hiện Mai-đình-Tư chúng tôi... [illegible] ... Người đó [illegible] ... Ng-hữu-Thu [illegible] ... Ng-thị-Thu [illegible] ... Ng-thị-Chinh [illegible] ... Ng-thị-Si [illegible] ... Ng-thị-Ngũ [illegible] ... Ng-thị-Meo [illegible] ... Ng-thị-Hà [illegible] ... Ng-thị-Ban [illegible] ... Phạm-thị-Kỳ [illegible] ... Ng-thị-Trúc [illegible] ... Ng-thị-Trọng [illegible] ... Ng-thị-Đêm [illegible] ... Ng-thị-Mạo [illegible] ... Trần-Can [illegible] ... Trần-ngọc-Chương [illegible] ... Ng-thị-Mậu [illegible] ... Trần-văn-Oánh [illegible] ... Trần-thị-Thu [illegible]

Ng-văn-Tân

AU CINÉMA TONKINOIS

13 rue des Éventails, Hanoi

từ ngày thứ sáu 4 đến ngày thứ hai 14 Septembre 1925

Một phim rất là lạng

MOUTY BANK

Có một vai hài-kịch trứ-danh Hoa-kỳ.

Trong chuyến

Một tay đại-tài cầm máy ảnh

là một phim hài kịch tra làm 3 phần

Thực là một cái thú-đoan ghê gớm trên một ô-tô thì rất là

HIỆU BẢO-CHẾ:

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

MỚI RỒI QUYỂN MỤC LỤC (CATALOGUE) Ở ĐÂY

TIMBRES CŨ !!!

Các nhà chơi tem (timbres Đông-pháp cũ đã đóng dấu rồi timbres dán thư và timbres taxes)

Ông ba mươi có mà muốn bán xin viết thư nói định theo một cái timbre để tôi gửi bản giấy kê giá mua.

Giá tài cao — Trả tiền ngay

Viết thư cho:

Monsieur NGỌC
Indochine-Films et Cinémas
HANOI

Có bán ngôi hai mươi hai viên một thước vuông đáng hạng nhì, giá hai mươi đồng (20 $) một nghìn; tại nhà máy gạch đường Quan-thánh.

86 25

THUỶ-HỬ

NGUYỄN-BỬU-MỤC dịch thuật

Cao liêm thấy vậy nổi giận, vội vàng lấy cái. Tự thế đồng bắt ba ra, rồi cầm kiếm hóa phép đánh luôn ba cái, bỗng thấy trong đội thần-binh có một trận gió nổi cát vàng lên làm cho mù trời tối đất. Tiếng quân reo hò rầm-rĩ, tại có các giống quái thú độc-xà ở đâu kéo ra không biết bao nhiêu mà kể.

Công tôn-thắng ngồi trên mình ngựa, vội rút một thanh Tăng-văn bảo-kiếm ra, trỏ sang bên quân giặc mà niệm-niệm độc câu thần chú bỗng có một đạo hào quang sáng lòe bao nhiêu quái thú độc-xà đều theo đám cát vàng mà rơi lả tả xuống trước mặt trận.

Quân-sĩ nhìn xem, toàn là một thứ giấy trắng cắt vụn cả. *Tống giang* thấy vậy, tức thì truyền lệnh cho ba quân cùng giả sức xông vào đuổi đánh. Quân *Cao liêm* vỡ chạy tán-loạn, *Cao-liêm* chỉ huy thần-binh rút chạy vào trong thành.

Khi quân *Tống-giang* kéo đến nhảy thành thì trong thành vội vàng hạ cầu đồng của lại ném gỗ đá ra như mưa. *Tống giang* nổi hiệu thu quân về trại, thấy được tổn-thất, tối lời cám ơn *Công tôn-thắng* tiên sinh và khao thưởng quân-sĩ.

Ngày hôm sau, *Tống-giang* lại thúc quân bốn mặt đánh thành, hễ sức cố đánh. *Công-tôn-thắng* nói với *Tống-giang* và *Ngô dụng* rằng:

— Đêm qua ta dẫu thắng được quân giặc, nhưng chỉ tính mất ta còn trông thấy bọn thần-binh rút vào trong thành, ngày hôm nay ta lại đánh gấp, chắc rằng đêm nay thế nào quân giặc cũng kéo đến cướp trại, vậy ta nên thu quân vào một chỗ, rồi đợi đến đêm khuya, cha ấy mai-phục bốn mặt, trong trại bỏ không để sao quân giặc tiến vào. Lại một truyện cho các tướng, hễ nghe tiếng súng nổ và thấy trong trại có ngọn lửa thì nhất tề tiến đánh.

Tướng lệnh xong, ngày hôm sau đánh thành chỉ đến giờ *mùi* đã thu quân về trại, rồi đặt tiệc khao rượu, đã sảo bát xướng rất là vui-vẻ. Khi tiệc sắm-sẩm tối, các vị đầu-lĩnh chia quân đuổi theo, đi đâu một tướng theo là *Bảo-tử-đầu Lâm sung*.

Cao-liêm kịp gọi trong thành mở cửa hạ cầu, chỉ có một mình cùng tám chín kỵ binh chạy lọt vào được, còn bao nhiêu người ngựa ở ngoài cùng ba trăm thần binh, ai nấy đều cắm kỉ giới, rong mình giết các vật dẫn-hóa, miệng niệm có lâu, vào hồ canh hai, mở cửa thành tiến ra. *Cao-liêm* cùng ba trăm thần binh đi trước, lại có hơn ba mươi kỵ-binh theo sau.

Khi đi gặp đến đại-trại của *Tống-giang*, *Cao Liêm* ngồi trên mình ngựa, lại dùng phép yêu làm cho trời đất tối tăm, gió cuốn đổ đội, cát bay đá chạy. Ba trăm thần-binh lấy vội dẫn-hỏa châm vào bó cỏ, tiến thẳng vào đại-trại.

Công tôn-thắng ở trên gò cao, chống thanh kiếm làm phép, trong thấy đại bộ không có một tiếng xé vang trời, ba trăm thần-binh và hơn toán lại ra thì bỗng thấy xung quanh lửa cháy đỏ rực, còn bên ngoài bốn mặt, khắp trong bàng tối, chỗ nào cũng có phục-binh.

Ba trăm thần-binh, chẳng chạy thoát được một người nào, đều bị giết ở trong trại. *Cao liêm* với vàng cùng hơn ba mươi kỵ binh chạy trốn vào thành, không ngờ lại có một toán quân đuổi theo, đi đầu một tướng tức là *Bảo-tử-đầu Lâm sung*.

Cao-liêm lấy làm kinh hoàng thành mở cửa hạ cầu, chỉ có một mình cùng tám chín kỵ binh chạy lọt vào được, còn bao nhiêu người ngựa ở ngoài đều bị *Lâm sung* bắt sống được tất cả.

Cao liêm chạy vào đến trong thành, đem tất cả nhân dân lên trên mặt thành để bảo thủ. Quân-mã của *Cao liêm* cùng bọn thần-binh bị *Tống-giang* và *Lâm sung* giết chết hầu hết. Quân giặc còm sau, *Tống giang* lại đem quân đến vây thành.

Cao liêm nghĩ thầm: công ta luyện-tập phép thuật trong mấy năm nay, không ngờ ngày nay lại bị bắn phá vỡ hết làm thế nào bây giờ! Ấu là ta mau mau viết hai phong thư, sai người đem đi cầu viện hai nơi châu-phủ gần đây tức là *Bông xương* và *Khâu châu*. Hai nơi ấy cách đây không xa, mà ta viện trì phá đến là người của anh ta (trỏ *Cao cẩn*) tất nhắc cho cả. Ta bảo chúng khởi binh đi gấp ngày đêm đến đây tiếp-ứng cho ta.

Cao liêm nghĩ vậy, với vàng viết hai bức thư gửi viên thổ-chế ở dưới *trướng mở* cửa tây-môn tiến ra, phá vòng vây đi về phía tây. Các tướng toan đuổi theo bắt lại thì *Ngô-dụng* truyền lệnh cứ để cho đi, rồi ta sẽ tương kế tựu kế.

Tống giang hỏi rằng:

— Quân sư định dùng kế gì?

Ngô-dụng nói:

— Trong thành bây giờ quân hiểm tướng ít, vì thế hẳn phải đi cầu cứu nơi khác. Bây giờ ta cho hai đạo quân giả làm cứu binh đến tiếp-ứng tất nhiên *Cao liêm* mở cửa thành ra đánh. Bấy giờ ta thừa thế, nhất định sẽ bắt được. Rồi ta sẽ nhất diện dụ *Cao liêm* vào một con đường nhỏ quyết thế nào cũng bắt sống được không sai.

Tống-giang nghe nói, xét bao mưu rõ, sai *Đới-tôn* và *Lương sơn bạc* lĩnh hai đạo quân mã cho làm hai đường kéo đến.

Lại nói chuyện *Cao liêm* đêm nào cũng đốt đi một nơi khó giữ-khoảng tại phía trong thành để làm âm-binh và mong dựa vào binh đến. Cách mấy hôm sau, quân sĩ canh thành trông thấy trong trận *Tống-giang* tự nhiên rối loạn, liền vào phi báo với *Cao liêm*.

Cao-liêm tức khắc mặc giáp trèo lên mặt thành đứng trông thì thấy có ba đạo quân-mã tự nhiên kéo đến, cát bụi mù trời. Các quân vây thành sợ chạy tán loạn. *Cao liêm* đoán là cứu binh hai mặt đã đến, với vàng mở cửa thành chia quân kéo ra để tiếp chiến.

Cao liêm ra đến trước thận thì ông thấy *Tống-giang*, *Hoa-sinh* và *Tần-minh* ba người mỗi người cưỡi một con ngựa chạy về hai con đường nhỏ. *Cao-liêm* tức thì đem quân đuổi theo, bỗng nghe có tiếng súng nổ lên thanh ở phía sườn núi, trong lòng nghi hoặc, với vàng rút quân quay về trong thành.

Nào ngờ hai bên đường có tiếng thanh-la vang động, *Tiễn-ôn hầu* ở phía tả, *Trại nhân quí* ở bên hữu, mỗi người đem năm trăm quân kéo ra, *Cao liêm* cầm đầu cổ chạy, quân-sĩ tổn mất quá nửa.

Khi chạy khỏi vòng vây, trông lên trên mặt thành, chỗ nào cũng thấy bọn cờ của đảng *Lương-sơn bạc*, ngoài nhìn bốn mặt, chẳng thấy đâu là quân-mã của viện cho mình, bất đã đi đánh phải cùng mấy tên quân tài chạy về một con đường nhỏ ở dưới chân núi.

Đi chưa được mười dặm, bỗng thấy có một toán quân tự phía sau núi kéo ra, một tướng đi đầu tức là *Bệnh-uất-trì Bệnh-phi-trì* đương cỡi ngang đường mà quát to lên một câu rằng:

— Chạy đàng nào cho thoát, có quân mỗ đến đây!

Cao liêm sợ hãi vừa toan lái lại thì phía sau núi lại có một toán quân kéo ra. Một tướng cưỡi ngựa đứng ở ngang đường tức là *Mỹ nhiễm công* đó. Ba bề bốn bên cùng đàn áp lại, *Cao-liêm* bất đắc dĩ đã phải bỏ ngựa chạy lên trên núi.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY & ĐỘC VÀNG
Máy mỏ-neo 15 chân-kính
mặt số kim dạ quang
BẢO ĐẢM 20 NĂM
Giá ..... 11 $ 50
MẠN TÀU MIỄN
A. PERROUD (Nhà xanh)
36, Phố Paul Bert — HẢI PHÒNG

NHÀ BÀ-CHUÔNG
Tức là hiệu BẢO-CHẾ MONTÈS
54 Phố Paul-Bert Hanoi

Thang huyết yêu.
Trị bệnh mất ngủ, khi huyết suy yếu thần mệt mỏi gầy còm, hay nằm xem huyết tinh ra rất phải làm cho hay hồ hồi uống thuốc này rất bổ, vì có một thứ thuốc không có lợi vị gì mà bổ bằng thuốc này, không có lợi vị gì mà bổ bằng thuốc này, không có lợi vị gì mà bổ bằng thuốc này.
Thầy-thuốc chứng-chỉ là bay.
Ở xa gửi
Thuốc nước bổ huyết
GIÁ HỘP 1 $ 80

SÁCH MỚI XUẤT BẢN
Các Tiểu thuyết và các sách, các truyện quốc ngữ mới xuất bản muốn đem tới bán lại Nhà hàng được cần bán và tiền mua, gửi đến gửi hộp Nam Tân Văn mua và bán, phố Samsuk, số mong tới ...

TỈNH NHỊ LẬP
Thuốc trong Bước LUGAR mà chọn lựa thì không gì hiệu bằng THUỐC THỨT LƯGAR có nhiều chất quý ở loài thực vật, vị Trung-Âu thu chóng quả, mà phải là chất không cần-thận nó không ra thứ THUỐC LUGAR trong nhậy lắm.
THUỐC THỨT LƯGAR không có mùi gì cả, dễ uống hơn các thứ thuốc khác, dùng hàng ngày không chịu mà ăn ngon ngủ được, thì lâu có ngày phục hồi sức khỏe.
Để nước ở không mất hoạt tính, dù để lâu năm cũng vẫn dùng được như thường.
Trong khi dùng thuốc THUỐC THỨT LƯGAR thì đừng ăn các thứ thuốc khác.
Các thứ đau nặng ở bụng, thuốc THỨT LƯGAR 3, 4 lần.
Thuốc sẽ đi thuốc trong vòng 15 phút, rồi sẽ ăn cơm được.
Trước khi dùng thì phải tiêu hết hai, 3 giờ xong thì tiêu hết nữa.
Trong khi dùng thuốc nên kiêng thuốc SANTAL MARY và dùng THUỐC LƯGAR trị đau bệnh, nặng thế nào cũng phải tiêu diệt.
Thuốc thứt Lugar. . . 1$75
Thuốc Santal Mary. . 1$00
Bán tại nhà bán chế CHASSAGNE số 40 phố Paul Bert Hanoi

NHÀ BÀ-CHUÔNG
Tức là hiệu Bảo-chế MONTÈS
54 Phố Paul-Bert, Hanoi
Hình đi rửa, xưng da dày, đem da sáu ăn không ngon, hoặc không yên, nhức đầu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.
Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc
Elixir Tridigestif
có ba chất Pancréatine, Diastase và Pepsine
Giá mỗi chai: 1 $ 80
Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi

Ngạch ngục-thất. — Trương-vi-Hoan và Tô-văn-Ngôn, là linh cai ngục ở Bắc ninh, đều bị cách dị-bỉ vì có lỗi nặng trong khi làm việc.

Trục xuất các kẻ ngoại- — Mấy người Khách Châu Sơt, Nông sa-Ôs, Cọc Ông và Hy-sap-Sam khố có trọng số nhất định ở Đông-pha, nên đều bị đuổi ra khỏi địa hạt thuộc địa.

Một tin mừng cho bạn bàng — Được tin rằng ông Demarti kỹ-nghiệp hiệu Bước ê Montès, phố Paul-Bert, cùng với qui phu-nhân mới ở Pháp sang đến nơi, các ngài quen thuốc nghe tin ấy ai cũng lấy làm vui mừng.
Hiệu Bước ê Montès tức là nhà ba chuông xưa nay vẫn là một hiệu thuốc rất được lòng tin dùng của người mình; trước khi ông Montès tạm cáo, người mình đã sẵn dụng tin-yêu ông Demarti kế-nghiệp, thì nhà quê kẻ chợ các người dùng thuốc tây chắc là không mấy ai là không biết chuông đến hiệu ấy. Mà làm chuộng cũng đáng thật; vì một hiệu Bảo-chế như hiệu Montès tiếp đãi khách mua đã tử-tế, giá bán đã phải chăng, mà nhất là lại được một điều đặc biệt nữa là cả ông bà Demarti đều có bằng tốt-nghiệp bảo-chế cả và chính ông thân sinh ra bà là M. Léger cũng hiện đương làm hội trưởng hội Liên hiệp các nhà bảo chế ở Paris nữa. Mà hiệu bảo chế như thế thật đáng cậy là trăm tin.
Nhân dịp ông bà Demarti mới ở Pháp sang, bản-quán vui lòng mà gởi lời viếng thăm các bạn hàng xa quen dùng thuốc của nhà Ba-chuông ở Hà-nội Montès vậy.

Xe cao-su Aluminium
Hỏi số 55 giấy phép chạy
Cần muốn mua hỏi tại
NGUYỄN HUY-THANH
25, phố hàng Bông, 217 Hanoi

MỚI MỞ MỘT LẦN
TẬP BÀI THI
Bằng Sơ-học yếu-lược
Dương quảng Hàm và Dương tự Quán
Giá ... 0$10
Bán ở nhà soạn-giả
69, Phố Hàng Bông, Hanoi
và các hàng sách các tỉnh lớn.

Không phải chế đại. — Con bà của Mme Lê-thị-Tư ở hàng Hòm số 46, ngày 18 août cần phải thi Nghề lên 10 tuổi, ở phố Nhà thờ số 5, thì nay sở Tuần cảnh không phải chở đại.

Xe đạp của ai? — Có một cái xe đạp của ai bỏ ở đường cái thi viên đội số 119 đã đem nộp sở Cẩm.

Đi đâu? — M. Trần-đình-Lai, thanh-tra nhà Đoan trình rằng thằng con nuôi 14 tuổi, bỏ nhà đi đâu mất tự 9 giờ sáng hôm mồng 2 août.

Tự vật. — Mme Ng-thị-S. 56 tuổi làm nghề đan đồng ở Nam trang thưa rằng thị T. bị tin mất nén tiền là 1 đồng và ăn trộm một nón tiền là 10 đồng.

Mme Phan-thị-Chinh trình rằng đứa ở gái là thị Tiến ăn trộm các đồ đạc đáng giá 20 đồng trốn đi mất.

SÁCH MỚI
TIẾNG GỌI DẪN của ông cử Dương bá-Trạc soạn, giá. 0$40
TRAI LÀNH GÁI TỐT của ông cử Dương-bá-Trạc soạn, giá. . . . . 0$25
QUỐC-VĂN TRÍCH DIỄM của ông Giáo Dương-quảng-Hàm soạn giá. . . . . 0$45
CHUYỆN GIẢI TRÍ từ quyển 1 đến quyển 7, mỗi quyển giá. . . . . 0$15
TRUNG HIẾU THẦN TIÊN từ quyển 1 đến quyển 4, mỗi quyển giá. . . . . 0$10
BÁN TẠI:
TÂN DÂN THƯ-QUÁN
29, phố hàng Bông, Hanoi.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Một cái nạn ở tàu Gouverneur Général Roume. — Chiều hôm qua khi tàu *Gouverneur Général Roume* sắp nhổ neo chạy, thì có xảy ra một cái nạn rất gớm-ghê. Vì số người xuống tàu tiễn chân hãi-h-hách đông lắm đứng trên thang có đến 30 người cho nên cái thang nặng quá bỗ gãy đánh các một cái, phải nhiều người ngã bị thương hoặc rơi xuống nước. Trong số người rơi xuống nước thì có quan chánh tòa án Roule de la Helière và một người đàn-bà với hai đứa trẻ con ta. M. Solar e là chủ tàu ấy cũng với mấy người nữa lên nhảy xuống vớ-t được cả không mất ai còn những người ngã thì cũng bị thương xoàng thôi.

Vong-nhân xã tội — Tối vong-nhân xã tội của người mình là ngày rằm tháng bảy hôm qua, nhiều nhà vẫn còn treo, sửa cỗ bàn vàng mã đơm rất là thành-kính. Người Trung-hoa cũng tập tục lễ ấy, ngoài sự đơm cúng tiền tổ ở trong nhà, họ còn có lệ cúng chúng-sinh ở ngoài đường nữa. Nhưng mà rọ cúng vào ngày 14, chứ không làm tối ngày 15 như ta.

Cái lễ cúng chúng-sinh ở ngoài đường của người Trung-hoa thì hình như đã thành lệ những nhà gì là theo văn-minh không nói làm gì, còn phần nhiều vẫn giữ cổ, cứ đến tối ngày 14 tháng bảy thì họ đốt nến cắm đầy cửa, rắc vàng mã khắp mặt đất và đặt một mâm cỗ để cúng đoàn ma ứng cô ứng sinh sống đến cướp các món ăn, như thế có khi sinh ra đánh đấm nhau, cãi cọ nhau, hoặc gia-cả mất cả bát đĩa vì bọn cô hồn ăn uống xô đẩy tấp lấy. Năm nay xem ra nhiều đám cúng có cải cách lắm, nghĩa là họ để mâm cỗ cúng ở trong nhà, còn vàng mã hương nến vẫn bày ở ngoài cửa như trước, cúng xong họ thiêu vàng mã, chứ không để bọn chúng-sinh sống tranh cướp các món ăn như mọi năm.

Thiếu cô học — Mỗi năm đến ngày khai trường là một dịp được nghe những lời than-thân của những nhà không xin được chỗ học cho con em. Có người đã nhắn nói rằng: ngày nay lo được chỗ học khó không kém gì lo gỉ-ướng.

Ở Hải học mà khó thế đấy! chẳng trách được ở nước ta cần phải thành loại cường, bách giáo dục ở xứ ta đó, vì nhà trường còn thiếu nhiều lắm!

Giao nọc rắt châu — Vào hồi bốn giờ chiều thứ tư, ở một gian nhà gác ở trước cửa hội quán Tri trí, có cô khâu đầm nhà ấy thấy rơi ở trên bàn liều xuống đường, may lúc ấy trời vừa mưa xong, chỗ đất có ít giao mình xuống còn mềm, rồi lẽ êm bon mọi ngày, liền không đến nỗi bỏng-n-an mang phải bạo. Ở ngoài Cầm tự biết chẳng cảnh sát được ta đâu lại ngay, hỏi thuyền có thì mượn chở Tây thuê có ta nói rằng có ta ăn cắp bại bọc đồ khâu mang về nhà có quý trách tội có ta vẫng vẳng ra nhiều lần nữa xuống đường, rồi khiêu đầm đi rằng: chúng ông chủ đánh đập và dầy vò ngỡ, chứ không phải tự ý có muốn chạy trốn.

Sự phải trái của đôi bên chưa rõ lắm ra thế nào, vậy ông Cầm đành phải làm biên bản như những lời cung khai đó, đợi cho người đưa cô khâu đầm lên nhà thương giục thuốc, chắc rằng vài hôm nữa tạ sẽ bẩm tường tận đầu đuôi câu chuyện.

Ngạn ô-tô. — Vào hồi 8 giờ rưỡi ngày thứ ba chiếc ô-tô số T. 1427 do tên *chauffeur* Lai-thế-Tuyết cầm lái, ở trong có một ông Tây ngồi, đi đến trước cửa hàng com Teston ở phố Paul-Bert thì va ngã một người đi xe đạp tên là Đào văn-Bỏ ở Andương. Tên Bỏ bị xây xát ít nhiều không đáng nặng mấy, nên đã đưa nhà để buộc thuốc rồi. Sở cẩm đã cho làm biên-bản cho-t lại để xét xem ở tự bên nào.

Đã tìm thấy. — Người bị phải ở Tòn-an tên là Phạm-văn Quang, tỉnh lạc mất đứa con gái mới lên 3 tên là Phạm-văn-Phúc từ ngày 28 août vào hồi 15 giờ thì nay đã tìm thấy.

THÁI-NGUYÊN

CÁO-BẠCH

Những chủ chủ nợ người Trung-hoa tên là Lim-Lim, buôn bán ở Thái-nguyên trong hạn mười lăm ngày phải đem giấy má trình tại ông lục sự tòa án Tây (M. le Greffier de la Justice de Paix à compétence étendue à Thái-nguyên).

Cuộc thi thơ

Của Nooê-rui-Quyên sở-cứ

MMMDCXIV
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu điện nguy-nga rạng vẻ lồng.
Hương-hỏa xa thư nghi lễ trọng,
Tinh thần dân-độc lý-luân chung.
Cy quyền dầu nhạt hơn vương-đế,
Đạo thống còn truyền về nước sông.
Hồi khách trăm năm anh vẫn cửa đạo,
Văn-chương cùm-tụ bao không cùng.
Nguyễn-đình-Khuê
Lương Cổ-phong, Nam-định

MMMDXCV
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Hiến dựng con tiên với cháu [illegible]
Thành đạo đã từng in tiếng khắp.
Pháp-ngôn sau lại nhủ khuyên cùng
Trần Hàng thỉnh thỉnh là nhân đạo,
Chính-mão cầu-tu cũng đạo không.
Cao nghĩa tuy thời nên phải nhớ,
Sinh đời gìn giữ để non sông.
Bùi-như-Lục, Nam-định

MMMDXCVI
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Nhà dựng con tiên với cháu [illegible]
Thành đạo đã từng in tiếng khắp.
Pháp ngôn sau lại nhủ khuyên cùng
Trần Hàng thỉnh thỉnh là nhân đạo,
Chính-mão cầu-tu cũng đạo không.
Cao nghĩa tuy thời nên phải nhớ,
Sinh đời gìn giữ để non sông.
Bùi-như-Lục, Nam-định

MMMDXCVI
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cơ-nghiệp ngày nên hiển-hách [illegible]
Cảm tương như thấy lời nhọ-phụng,
Trang Ai cùng tỏ nẻo nhân-nghĩa.
Gió Á không mọn cõi đã đông,
Sớm buổi phòn hoa thêm rạng vẻ
Vững vàng đời mãi với non sông
Thanh-tuyền, Nam-định

MMMDXC II
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Nam miếu gây tư-Lý Thánh-tông,
Đền sách tiếng in trong lịch não
Nam kinh đã nuề mãi non sông
Mông-đỗ trước đã bao anh kiệt,
Hoa gió sau này cũng học thông.
Bút trận nay đành khóa cất bài
Văn đàn mộn tưởng nhớ hay không.
Ngô-gia-Thoại, Nam-định

MMMDXCVIII
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không mảnh sơ tồn Xương một tòng,
Nhuần bút xuân thu đương nước Nhị
Vẫy nền đạo thống đã non Nùng
Mũ vàng đất Bắc gương kim cổ,
Hương hỏa trời Nam đá thủy chung
Trải Lý Trần Lê càng rõ mặt
Con non non cảm nước non sông.
Le-tien-Bôi, Nam-định

MMMDXCIX
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Xuân tươi thủ qua trải mấy vòng,
Đạo thống vang lừng mưa Bắc hải,
Hương thơm phảng-phất gió Nam-phong
Bần trời, tuy nỗi bình An Á
Cửa thánh còn nguyên dấu Nhị Nùng
Pháp ngôn tôi khuyên ta phải nhớ,
Muôn đời tục để với non sông.
Bùi-như-Lục, Nam-định

MMMDC
Nghìn năm văn vật đất Thăng-long
Văn miếu xây tư Lý Thánh tông,
Phẩm điểm non tô mùi quốc tuý,
Mũ cao vai rộng vẻ nho-phong.
Kia bia Tiến sĩ bay ra trước,
Nọ bến Minh-luân yết ở trong,
Cửa đạo non nguyên dấu Nhị Nùng
Pháp ngôn tôi khuyên ta phải nhớ,
Muôn đời tục để với non sông.
Nguyễn-tuấn-Quang
Làng Sơn-đông, Hà-đông

MMMDCI
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nghìn lại mà coi có biết không,
Mấy chiếc cung-tường cao rất mực,
Một tòa thanh-thượng vững như đồng,
Đã khôi Tứ thủy sang sông Nhị,
Lại đặp Văn sơn đến nội Nùng.
Vườn hỏi miếu này ai đứng trước,
Từ đời vua Lý đấy văn-phong.
Lê-đức-Nhuận
Làng Bình-lương, Nam định

MMMDCII
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cung-các truyền ghi đá kính sùng,
Đạo thánh mênh-mông dòng nước Nhị,
Hồn non phất phới đỉnh non Nùng.
Một tòa miếu vũ đời Lê Lý,
Mấy dặm bia văn giống Lạc-Hồng.
Khoa học dầu rằng thay đổi mới,
Kia nền luân-lý vững trời Đông.
Nguyễn-văn-Thông

MMMDCIII
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thanh Giám là nơi kỷ-niệm chung,
Miếu Lý bảo tồn nêu Hán-học,
Bia Lê đi dưỡng nếp nho-phong.
Lưu-thông Không giáo dòng sông Nhị,
Ghi tạc khoa-danh đỉnh núi Nùng.
Ai Mỹ phong trào đủ đổi mới,
Cũ kim một đạo khói hương chung.
Ngô-thị-Tiến, Quảng-yên

MMMDCIV
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Có miếu sùng văn có Nhị Nùng,
Cơ chỉ trăm đời nền hỗn tảo
Cung-tường và nhân tiếng kim chung
Đúc người khoa-giáp vang kim cổ,
Vẽ mặt trăm bảo suối thủy chung,
Thay đổi biết bao là thế cổ,
Đều thiêng còn mãi với non sông.

MMMDCV
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Mượn mặt anh-linh đứng lại trông,
Kia núi Nùng-sơn ngồi trấn Bắc,
Nọ sông Nhị-thủy ngọn triều Đông.
Đường dân trời mở nền khoa-giáp
Quan cái người vui lối đỉnh-chung.
Thành đạt biết bao tôn vũ hóa,
Bảng vàng bia đá vẻ) oa-phong.
Trinh-văn-Bôi
8a, Boulevard Bắc-ninh, Hanoi

MMMDCVI
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Miếu cũ cây cao rợp phía Đông
Tượng hợp Khuê-tinh bề bóng sáng,
Mạch truyền thiên-linh nhỏ giọng trong
Lý cung Lê điện nơi trên mỏng
Thạch nghiêm bi đình rêu cổ-phong
Này vẫn xuân thu bàng khắc thỉnh,
Tường ngoài thay đổi mặt non sông.

MMMDCVII
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Nhớ cảnh xem nơi quốc học chung,
Chung cư còn đề niên-hiệu Lý,
Bồng lương chưa nhạt vẻ màu hồng
Quang thiên giống tạc gương kim cổ,
Tiếng sĩ bia truyền dấu tỉ tông,
Đứng chốn phồn-hoa chuy cỏi rẻ,
Văn-minh này cũng bởi văn phong
Le-tuan-Kỳ, Hanoi

MMMDCVIII
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Miếu vũ lưu truyền vẫn mãi sông,
Nền cũ trăng soi nguồn đạo thống,
Bia tàn tuyết ngậm vẻ nho-phong,
Treo gương Giáo hóa miền Nam-Việt,
Đặt mối đi loan chốn Nhị Nùng,
Trải Lý Trần Lê từng bấy mấy,
Mà nay miếu Khổng vẫn tôn sùng.

MMMDCIX
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ tôn-nghiêm đạo vẫn sùng,
Gió thoảng non Nùng mùi ngát xạ,
Trăng soi nước Nhị vẻ gương trong,
Bia Lê thêm tỏ nền Khoa-giáp,
Tượng Lý còn ghi dấu Lạc-Hồng,
Hun đúc trăm năm hương lửa đượm,
Làm gương luân-lý để soi chung.
Trần-duy-Cai
Thôi-ngoi, huyện Vũ-bản, Nam-định

(Còn nữa).

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Bản hội xin mời quý khách đến chơi cho rằng nay mai bản-hội sẽ có nhiều vở hát cải-lương còn đang soạn và luyện tập chưa xong, như vở « Cười ra » (hồi thứ III và vở « Dương tây tiếp » (hồi thứ 3 và hồi thứ 4) cũng là có 3, 4 vở hát mới khác nữa. Vở « Cười ra » và vở « Dương tây tiếp » thì càng về sau lại càng vui và buồn cười lắm. Khi nào khai diễn được sẽ đăng báo để các quý khách chiếu cố lên quyết lắm cho.

Tối thứ năm 3 Septembre 1925
[NHỊ VỊ KHIẾT BẠCH
PHU NHÂN
Làm gương cho bạn mà hoàng,
Tô người trinh bạch đứng trong cõi đời.

Tối thứ sáu 4 Septembre 1925
LƯU-BÌNH DƯƠNG LỄ
Trò nhiều than văn thực hay.
Lưu-Bình Dương-Lễ truyện này đã quen

NHÀ BÀ-CHUÔNG
Tức là hiệu Bảo-chế MONTÈS
54 Phố Paul-Bert, Hanoi
Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc
ABLENNOL
là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất Santal
chất: Salol
và chất Uroformine
Giá 1 $ 80 một hộp

Rượu bổ-đào:
» TONIQUE TONKINOIS «
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được.
Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tức Hội-các phụng lời chiếu phê rằng:
Chiếu ưng đại được phòng cấm MONTÈS qui ông, có nhẽ nào một thứ rượu bổ để tăng ngự dụng quá hạ, đáng nên tứ thưởng, trước lục phủ thị giới cho qui được không chất-độc ở tỉ thành-giả.
Châm chỉ.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2 $ 25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*
Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá báu lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.
Bao-chế MONTÈS
54, Phố Trang tiền, 54
HANOI.
Xin xem tiếp theo ở trang thứ ... của báo nầy.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-poste)
Nhiều ông gởi tiền trả báo quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho báo-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đổi chác ở, còn thì báo-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
PHỐ PAUL-BERT. — HANOI
ĐỒ DÙNG VỤ KHAI TRƯỜNG NAY:

Cartable Auneau, gáy cứng, bằng vải, quai bằng lon 34 c/m.	3 fr. 00
Musette đựng cho con trai, taille façon cuir, grain maroquin 32 c/m.	6 fr. 00
Serviette toile extra forte, façon cuir noir, grain maroquin, 2 soufflets 37 × 26.	18 fr. 00
Serviette cuir lisse, façon porc 37 × 26	45 fr. 00
Tự vị Larousse classique illustré 1.400 trang đóng bìa rời, gáy bằng vải.	16 fr. 50
Hộp đựng bút bằng gỗ sơn, có nắp kéo ra kéo vào được.	4 fr. 00
Trousse d'écolier, có 19 cái đồ dùng.	9 fr. 00

QUẢN BÚT WATERMAN
Đã các kiểu bút máy bán giá chạy giá bên Pháp.
60. — 110 — 125. — 160 và 180 fr. 00

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Người bị bệnh giập vì bệnh sốt rét thường hay thấy trong mình một khóc mà lại rất là lâu khỏi. Khi bị bệnh thì khiến mệt hôi, yếu đuối đi, đánh trống ngực, ăn không ngon, ngủ không yên, đau lưng, đau mình, khó thở, mệt nhọc lo thường.

Chân huyết kém sẩu đi thế thì nên bổ ngay vào cho chân huyết những chất để nuôi trong khi lấm lá chất sắt như thế mà dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thì không còn gì để khỏi hơn nữa.

Uống thuốc ấy bổ đến đa dày thì tan ngay, không sợ ngày hiểm gì cả. Chỉ trong vài hôm lại thấy khỏe mạnh như thường; những người nào bị bệnh giập mới khỏi, yếu đuối, đau lưng, đau mình, đau đa dày, hay đánh trống ngực mà dùng thuốc này thì thấy khoẻ khoải là lùng. Chỉ nông đó và lo thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) này thì lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2664

振 商 號

Hiệu này từ khai-trương đến nay chế ra các thứ bánh kẹo rất là thanh-khiết và làm theo cách vệ-sinh để ăn cho bổ ích, vậy nên lục tỉnh chư quân-tử hãng gửi giấy khen ngợi. Lời nết lòng cảm tạ vô cùng.

Nhân nay Trung-thu tới tiết, vậy hàng-hiệu lại cải cựu hoàn tân mà chế ra các thứ bánh nướng thang lo ngại rất là hảo-sự nhân áo toàn là thượng hạng có ma những tên bánh là: cung thêm đặc-biệt, vậy xin liệt thành chư tôn mấy thứ sau này

Thượng hạng tuế nguyệt mỗi hộp một cân . . . . . 1$50
Châu sương đa nguyệt mỗi hộp một cân . . . . . 1 .00
Tây hồ tuế nguyệt mỗi hộp một cân . . . . . 1 .20
Thường nga hoàng vũ mỗi cặp một cân . . . . . 2 .00
Bánh nhân xáo chè mỗi cân . . . . . 0 .80
Bánh nhân xáo mứt mỗi cân . . . . . 0 .80
Bánh nhân xáo mứt mỗi cân . . . . . 0 .60
Bánh nhân xáo mứt mỗi cân . . . . . 0 .60
Bánh nhân xáo mứt mỗi cân . . . . . 0 .60

Xin chú ý: Nếu chư tôn gửi thư cho chúng tôi để lấy hàng xin chớ gửi tiền mà chỉ gửi số tiền cần dùng, thứ nào nghĩ ngon để bán hiệu, gửi hàng cho chư tôn, nhiều lần sẽ cho tiền lẻ.

Kính cáo
Wang Hong Sang
100 Rue des Vases Hanoi

Chứng đau tương,
Chứng mạch máu sưng,
Chứng đau mạch máu tụ lại.
Các chứng đau quả tim.

Mụn sưng ở mạch máu đã 3 năm mà dùng thuốc này trong 1 tháng là khỏi.

NHƯNG ĐỪNG TRỞ VỀ GIÀ

Rất thường thấy vàng da, bệnh giập, hay có ghẻ nổ ra đầu, tuổi còn đi lao một vài năm khổ cần nên phải lấy bài thuốc kinh chữa ngay, kẻo ý điều mà lại có tai nạn tới quá trễ. Làm cho ai tiếc, thật sự. Những lúc này nên dùng thuốc hiệu

Dépuratif Richelet

mà các thứ sự ở toàn đều là đều chứng nhận rằng hiệu Dépuratif Richelet giống hẳn kinh huyết lại đều, không có sai đau đớn gì cả. Thuốc này lại rất hiệu trong khi chữa các chứng đau xương, đau mình ở các người quen và các chứng ở nước đã nóng, nắc lão mụn ở mặt, làm cho người nào mắc phải thứ ngứa kể cũng đến.

Thuốc này bán ở các hàng lớn hợp lệ và các hàng thuốc.

Vé gửi

Bào-chế

The Bào-chế [illegible] Hà-nội ở [illegible] Trung-Bắc, chủ nhật, thứ [illegible] an to tát [illegible]

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh giập.

Mắc bệnh giập thường sốt lo nhức đầu, đau khắp mình.

Muốn trị bệnh giập, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

$ 0 $60 một ống, 100 cachets

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng huyết kém, nhất là con gái những người đau mới khỏi những người bị ngộ nước mới khỏi nên dùng thuốc

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy đợt

Giá tiền 0$80

Sớm chậm một ngày rất có quan-hệ

Có bệnh nên chữa ngay, chớ tri-hoãn. Cái sức khỏe người ta lại quan-hệ hơn các việc khác, chớ nên nói: Sớm chậm một ngày không quan-hệ gì.

Làm lụng, nghỉ ngơi, hoặc có việc gì quá sức mà mệt-nhọc, yếu-ớt người đi, thì nên biết rằng trong mình yếu-ớt như thế, chẳng bao lâu mà hóa ra bệnh huyết suy, gân yếu, thần thể luy-nhược, và các bệnh ấy lại sinh ra lắm chứng khác nữa.

Chớ nên tri-hoãn không dùng thuốc Pilules Pink. Biết đâu sớm được mấy ngày lại không đỡ được biết bao là nỗi khổ-thống.

Pilules Pink làm cho chóng phục sức, vì Pilules Pink làm cho chân huyết giàu hơn, trong hơn, có sức hơn, làm cho bộ thần-kinh khỏe hơn, làm cho các cơ-thể làm việc mạnh hơn.

Chớ nên lưỡng-lự. Thuốc PILULES PINK

Dùng sớm chậm một ngày rất là quan-hệ

Bán tại tất cả các hiệu Bào-chế

OWERLAND

7 PLACES ALLUMAGE PAR MAGNETO
CARBURATEUR SOLEX LUBRIFIAGE ET DÉMARRAGE ÉLECTRIQUE
Prix très intéressant

FORD TRÈS BON ÉTAT
Occasion intéressante

STUDEBAKER 4 CYLINDRES
5 PLACES EN PARFAIT ÉTAT DE MARCHE
Prix à débattre

CITROËN 10 CV
CARROSSERIE SERIE
Excellente occasion

S'adresser [illegible] Hôtel [illegible] 7 Rue Jules Piquet, Hanoi

Các ông nên đến ngay hiệu
NAM-THỊNH
6 Rue des Cantonnais
HANOI

Hàng rét mới sang — Cai mới rất khéo

Các ông sẽ có quần áo đẹp, tốt, mà giá lại rẻ

Mau mau kẻo hết hàng tốt.

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế nghiệp

Lập tự năm 1886, là thường gọi là hiệu thuốc Lập-thống ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

HISTOGÉNIQUE: *Thuốc nước* . . . Giá 1$25
GRANULÉ HISTOGÉNIQUE *Thuốc hột* . . . Giá 1 .25

Đều là thuốc bổ để trị bệnh lao, bệnh giập và các bệnh đau phổi rất hay. Người lớn trẻ con đều dùng được cả.

DÉPURATIF RIBAL *Thuốc lấy huyết và tiêu độc (lại thường gọi là thuốc lọc máu) trừ các bệnh đau xương, đau mình, mụn mọc ở mặt, trứng cá, v. v.* . . . Giá 1$30

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống một thìa to* . . . Giá 1$25

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thư về, bản hiệu xin trả lời ngay.

ĐƯỜNG SANG LÀO

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI

Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung kỳ

Mỗi chiếc hát chạy cả một chuyến các hàng khách nào muốn đi thì xin đến công-ty-tôi cho biết trước 24 giờ để bản-ty-lưu xếp xe cho đủ.

Hàng lấy đi . . . . . 28$00 một chỗ ngồi
Hàng tà đi . . . . . 14.00 —

Thường đi Huế và Yên-lý đi Nghĩa-hưng ngày nào cũng có xe chạy xin lấy vé trước một ngày.

Lối đánh giây thép: PHAMVANPHI,
Vinh Đông hà, Yên-lý, Thakhek hay là Napé

C. J. BONNET

là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

NƯỚC HOA HIỆU L. T. PIVER

Nước hoa Floramy	0$95
Nước hoa Pompéia. . . .	0.95
Nước gội đầu Pompéia .	0.65

GIÁ HẠ NHẤT Ở BẮC-KỲ NÀY

Bán tại nhà Bào-chế CHASSAGNE

Số 59, phố Paul-Bert, Hanoi

XE Ô-TÔ HIỆU
Rolland-Pilain

12 MÃ-LỰC

Mới rồi đã phá được hết các giải:
Giải *xe đi chơi* và giải *xe đi lấy nhanh*
Cuộc thi trèo trên Tam-đảo lần thứ hai vừa rồi vào hạng trèo giỏi hơn cả.

GIẢI XE ĐI CHƠI
Thứ nhứt: xe Rolland-Pilain, 16 phút 42"

GIẢI XE ĐI LẤY NHANH
Thứ nhì: xe Rolland Pilain, 15 phút 28"

Đại-lý ở Bắc-kỳ:

GARAGE AVIAT

PHỐ HÀNG VÔI — HANOI

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)